

POSLOVNO PISANJE I COPYWRITING

Cilj vežbe je da pisac oseti razliku između poslovnog pisanja i kopirajtinga. Ovaj tipično poslovni informativni teks je informacija enciklopedijskog tipa, i nalazi se na wikipediji saopštena kao suva informacija.

“Apple Inc. je američka kompjuterska kompanija sa sedištem u Silikonskoj dolini u gradu Kupertino (eng. Cupertino), savezna država Kalifornija. Apple je jedna od kompanija koja je pomogla pokretanju revolucije u personalnim računarima (PC) u kasnim 70. godinama 20. veka, najpre računarima *Apple I* i *Apple II*, a kasnije sa *Macintosh* linijom računara. Apple je firma poznata i po mnogim inovacijama na polju softvera i hardvera, kao i MP3 uređajima *iPod*, *iPod Nano* ali i *iPad* tabletno računarima, *iPhone* mobilnim uređajima, kao i po *iTunes Music Stor*u.”

Probajte da gornji tekst uobličite na dva načina:

1. kao tekst sa “suvim” činjenicama namenjen za novinare u informativnim medijima, (POSLOVNO PISANJE) i
2. kao tekst za reklamni katalog, koji bi trebalo da privuče kupce da kupe neki od Apple računara (COPYWRITING)

U nastavku sledi duži tekst o Apple kompaniji koji treba da vam posluži kao izvor podataka i inspiracija za pisanje. Dodatne informacije možete pronaći na zvaničnom sajtu Apple www.apple.com.

Kako je sve počelo...

1975 pre nego što je osnovao kompaniju Apple, Steve Wozniak je bio stručnjak za elektroniku i radio za firmu HP Hewlett-Packard. U slobodno vreme pomagao je prijatelju a kasnije i kolegi Steve-u Jobsu koji je u to vreme dizajnirao video igre za kompaniju Atari. Wozniak je radio na mikroracunarima kompanije Call Computer, koja se bavila iznajmljivanjem i koju je vodio Alex Kamradt. U to vreme terminali i PC nisu postojali: izlazni podaci korisničkih programa ispisivali su se na štampačima. Kada je Wozniak video u časopisu Popular Electronics kako napraviti terminal s katodnom cevi televizijskog ekrana, bacio se na posao i projektovanje. Koristeći lako dobavljive delove Wozniak je konstruirao **Computer Conversor**, terminal koji je mogao prikazati na ekranu slova i brojeve u 24 linije sa 40 znakova, koristeći samo velika slova. Ovaj terminal mogao se priključiti na mikroracunare Call Computera, i Alex Kamradt je otkupio Wozniakov dizajn i prodao manji broj terminala kroz svoju kompaniju.

Steve Jobs i Steve Wozniak krenuli su na putem pravljenja i prodaje hobi računara. Jobs je prvo stupio u kontakt s lokalnom firmom koja je prodavala računare, The Byte Shop, da proda ideju o hobi računaru. Vlasnik Paul Terrell rekao je Jobsu da je jedino zainteresiran ako su računari sklopljeni, te da će kupiti 50 komada i platiti 500\$ kada budu isporučeni. Paul Terrell je napravio uplatnicu s kojom je Jobs otišao kod distributera elektronskih komponenti Cramer Electronics, za narudžbinu potrebnih delova za računar **Apple I**. Kada je poslovođa pitao Jobsa kako će platiti narudžbinu, Jobs je izjavio da ima porudžbinu od The Byte Shopa koja je naplativa odmah po isporuci, i ako mu dozvoli da dobije delove s rokom plaćanja od 30 dana, on i njegovi saradnici moći će sastaviti 50 računara i isporučiti ih The Byte Shopu na vrijeme i tako platiti za komponente. Računovođa je nazvao vlasnika The Byte Shopa Paul Terrella, koji je u vremenu poziva bio na kongresu pod pokroviteljstvom IEEE, i Paul Terrell je dao garancije da je posao tako ugovoren i da će računari biti isporučeni na vrijeme, čudeći se upornosti mladoga Stevea Jobsa. Po isporuci delova, dva Stevea i manja grupa ljudi okupljenih oko njih proveli su dan i noć sklapajući nove računare. Računari su bili isporučeni na vreme i dobavljači delova plaćeni takodje na vreme, a nakon isplate ostala je svota za proslavu kao i za sledeću narudžbinu. Jobs je pronašao način kako da finansira svoju kompaniju bez prodaje deonica u kompaniji.

Prvi računar **Apple I** imao je sledeće osobine: koristio je TV kao ekran, imalo osnovne procese u ROM memoriji koju je pokretao računar pri uključanju, dok je za čuvanje i učitavanje podataka korišćen magnetni kasetofon. Brzina čitanja i upisivanja na kasetu bila je 1200 bit/s. Apple I je bio jednostavan računar, ali je za svoje vrijeme bilo vrhunac u dizajnu kućnih računara po svojim osobinama.

Apple II računar

Wozniak nije stao s Apple I računarom, jer kada je dizajnirao ovaj računar nije imao mnogo novca pa su mnoge osobine bile ograničene komponentama koji su mu bile dostupne. S dodatnim prihodom od prodaje Apple I je počeo praviti novi i bolji računar.

Računar **Apple II** je u to vreme bio znatno napredan: za razliku od Apple I, radio je čim se izvadi iz kutije i uključi u struju. Apple II je imao novi TV sklop, koji je pohranjivao sliku u zasebnu memoriju i mogao prikazivati znakove kao i slike koje su kasnije bile u boji. Budući da je novi računar bio projekat koji je zahtevao mnogo više novca nego što su imali na raspolaganju, Jobs je tražio novac za novi računar, ali su banke bile nevoljne oko davanja kredita za pravljenje "računara za široke mase". Na kraju Jobs je uspeo da pronade kolegu za novu firmu: "Mike" Markkula koji je ujedno i postao potpisnik kredita od 250,000\$, a trojac Steve Jobs, Steve Wozniak i Mike Markkula osnovali su kompaniju Apple 01.04.1976.

Novcem od banke i s novim dizajnom izgradnja Apple II je brzo završena. Novi računar je bio predstavljen javnosti na prvom Sajmu računara zapadne obale (*West Coast Computer Faire*) koji je trajao od 16-17. aprila 1977. Pojava Apple II na sajmu izazvala je pravu buru među prisutnima kao i veliku gužvu. Na prvom danu sajma Jobs je prezentovao novi računar japanskom tekstilnom tehničaru koji se zvao Mizushima Satoshi, koji je bio oduševljen i postao je prvi zvanični zastupnik Applea u Japanu.

Od svoje pojave 1977, Apple je uspeo da proda na milione primeraka Apple II računara. Ovi računari nalazili su se u prodaji sve do kraja 80-ih godina 20. veka. Nisu nabrojane kopije koje su nastajale u drugim zemljama radi zadovoljenja velike potražnje. Može se s pravom reći da je kompanija Apple pokrenula tržište kućnih računara te da je imala veliki uticaj u promovisanju računarstva.

Apple III i Lisa računari

Već 80ih godina tržište kućnih računara je uhvatilo maha pa je Apple ubrzo dobio konkurente, poput kompanije IBM na poslovnom tržištu personalnih računara. Kompanija IBM je bila sinonim za velike i skupe poslovne računare, ali nakon dolaska Apple i drugih kompanija počelo se stvarati novo tržište malih poslovnih kompjutera, za koje je IBM stvorio sada već čuveni računar PC. Računar IBM PC je bilo isporučivan sa DOS operativnim sistemom licenciranim od strane Microsofta. Iako je Apple II bio računar izbora za mnoge male firme, u Appleu su bili uvjereni da treba stvoriti novi, kompleksniji računar koji bi se mogao nositi sa novim konkurentima na tržištu poslovnog računarstva. Za ovo tržište je bio napravljen računar **Apple III** koje je bilo nažalost promašaj, jer su ovi računari bili skupi i skloni kvarovima i u mnogim slučajevima nekompatibilni sa softverom napisanim za Apple II. Razlog neuspehu nije bila nekompetentnost kompjuterskih programera u kompaniji Apple, već stalno mešanje Jobsa u zadavanje neostvarivih ciljeva, kao npr. nedozvoljavanje ugrađivanja ventilatora (kulera).

U međuvremenu razne grupe unutar kompanije Apple radile su na računaru koji će imati mnoge nove sposobnosti: grafički korisnički interfejs (GUI), miš, sposobnost priključivanja u lokalnu mrežu LAN, te objektno programiranje. Glavni pokretači ove ideje bili su Jef Raskin i Bill Atkinson koji su se trudili da uvere Jobsa da se takav računar izgradi što pre. Oni su organizovali Jobsu posetu laboratorijima Xerox PARCa u decembru 1979., da se uveri u sposobnosti novog

računara Alto koji je bio zasnovan na principima koje su mnogi računarski programeri zagovarali. Mnogi naučnici u PARCu bili su protiv poseta, ali čelnici Xeroxa su za za ovu trodnevnu posetu naplatili milion dolara obveznica od kompanije Apple (približno 18 miliona dolara nakon prodaje u javnosti). Ova poseta je mnogo značila za Apple, jer je napravila prekretnicu u filozofiji kompanije, i četiri godine kasnije na tržište izlazi računar **Apple Lisa**, koji je usvojio sve nove principe ali je cena bila previsoka: 10,000\$. Ovaj računar zbog svoje cene nije bilo prihvaćen od strane poslovnog tržišta, i tri godine kasnije Apple kompletno prekida proizvodnju. Apple Lisa nije bio jedini računar koji se razvijao po novim principima, drugi tim inženjera razvijao je računar **Apple Macintosh** koji je sačuvao kompaniju od propasti.

Računar Macintosh

Jobs je bio sklonjen sa projekta Lisa i posvetio je punu pažnju na projekat **Macintosh**, projekat koji je bio zamišljen kao jeftinija verzija Lise. Razvojna grupa Macintosh bila je odvojena od centralnih kancelarija kompanije Apple, tako da nisu bili ometani a i bili su van domašaja konkurenata. Tajnost je bila imperativ tokom rada, no kako se projekat približavao kraju bilo je sve teže čuvati tajnu. Kada je računar izišao u javnost 24. januara 1984, Macintosh je izazvao veliku promenu na tržištu računara svojim korisničkim interfejsom, mišem i mogućnošću spajanja na računarsku mrežu. Jedini problem bila je cena od 2,495 dolara za što se dobijalo: 128KB RAM memorije, 12 inčni monohromatski ekran, disketna jedinica od 400 KB i 16 bitni procesor 68000 s taktom od 8MHz.

Za razliku od Apple II računara, Macintosh je bio zasnovan na zatvorenom sistemu te nije bio napravljen za proširivanje preko kartica za proširenje kao što su Apple II računari bili poznati. Ovim je Apple hteo da zatvori put stvaranju jeftinih kopija računara koja su pogodila Apple II računare kao i IBM PC, ali ovo nastojanje da zadrži prava na operativni sistem i na mašinski deo računara doveo je do toga da je Apple na kraju izgubio primat nad personalnim računarima nakon 1990 godina. Osim toga, pojava računara Macintosh naterala je konkurente da naprave svoje verzije grafičkog korisničkog interfejsa. Kompanija Microsoft koja je bila uključena u pisanje programa za prvi Macintosh, odlučila je iskoristiti iskustvo i napisati GUI za tadašnje PC računare. 1985. izbacuje na tržište prvu verziju Microsoft Windows operativnog sistema. Ostale kompanije izbacuju svoje verzije GUI operativnog sistema kao Digital Research sa GEMS operativnim sistemom, te kompanija Commodore sa Amiga OS.

Od 1990 pa do danas...

U 90tim godinama 20. veka, kompanija Apple je napravila pravu renesansu, promenila je potpuno pristup trzistu i modernizovala svoj operativni sistem **Mac OS X**, koji je sada zasnovan na otvorenim standardima (BSD-a - na PPC platformi). Apple je uveo mnoge inovacije (**Firewire, WiFi**) i trendove koje mnoge kompanije prate ili kopiraju.

Macintosh računari su vrh ponude kompanije Apple, ovako izgleda paleta proizvoda kompanije danas:

- Desktop računari (Mac mini, eMac, iMac, Power Mac, Mac Pro),
- Laptop računari (iBook, PowerBook, MacBook i MacBook Pro)
- Serveri (**Xserve**) kao i **NAS serveri (Xserve RAID)** za masovno cuvanje podataka i cloud
- Tablet računari (iPad, iPad 2, iPad 3, iPad 4, iPad Mini)
- Mobilni telefoni (iPhone, iPhone 3G, iPhone 3GS, iPhone 4, iPhone 4S, iPhone 5)
- Muzicki uredjaji (iPod - Nano, Shuffle, Touch, Classics)

Apple's First Logo (1976)

1976-1998

Current logo